

DUINBEHOUD

Postbus 664
2300 AR Leiden

T 071-5143719
F 071-5143719

www.duinbehoud.nl
stichting@duinbehoud.nl

Provinciale Staten van Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Kenmerk: AM 18007
Betreft: Amendement A 613 m.b.t. Strandhuisjes Kijkduin

Behandeld door: Arnoud van der Meulen
071-5143719
arnoud@duinbehoud.nl

Datum: 19 juni 2018

Geachte leden van de Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Hierbij reageer ik namens Vereniging Natuurmonumenten, Stichting Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland, Stichting Zuid-Hollands Landschap, de Algemene Vereniging voor Natuurbescherming voor 's Gravenhage en omstreken, KNNV Gewest Zuid-Holland¹ en Stichting Duinbehoud op het amendement A613 van Provinciale Staten van Zuid-Holland, met betrekking tot de strandhuisjes voor het Natura 2000 gebied Solleveld en Kapittelduinen, bij u bekend onder Strandhuisjes Kijkduin².

De kustzone is van groot belang voor Zuid-Holland. Hier wordt het landschap nog grotendeels bepaald door het samenspel van wind en water en kun je je, zelfs in onze drukke provincie, soms nog alleen op de wereld wanen. Een toenemende druk van recreatieve kustbebouwing leidde dan ook tot veel maatschappelijke onrust: eind 2015 tekenden in korte tijd meer dan 100.000 mensen de petitie 'Bescherm de kust'. In reactie hierop kondigde toenmalig minister Schultz aan dat er met alle betrokken partijen een nationaal kustpact zou worden opgesteld om de kwaliteit van de kust te beschermen en te versterken. Wij waren toen erg blij dat de provincie Zuid-Holland voortvarend te werk ging en zelf al voor de ondertekening van het kustpact het ruimtelijk beleid ten aanzien van de kust aanscherpte en een zonering voor kustbebouwing op te nemen in de Visie Ruimte en Mobiliteit en bijbehorende

---

¹ Afstemming over de inhoud van deze brief heeft plaatsgevonden met Anneklaar Wijnants (Provinciaal Ambassadeur Zuid-Holland, Zeeland en Zuidwestelijke Delta, NM), Susanne Kuijpers (Plaatsvervangend Directeur & Regisseur ruimtelijke ordening, natuur en landschap, NMZH), Michiel Houtzagers (Directeur, ZHL), Jos Verhoef (Voorzitter, AVN), Anna Kreffer (Voorzitter, KNNV afdeling Den Haag).

² Deze benaming is misleidend, omdat de strandhuisjes niet bij Kijkduin, of voor de boulevard van Kijkduin, op het strand staan maar een flink stuk ten zuiden van Kijkduin, voor het bovengenoemde Natura 2000 gebied, nabij de zandmotor die eveneens een zwaarwegende natuurdoelstelling heeft en waarin een grote hoeveelheid publiek geld is geïnvesteerd.

verordening. Vanuit Provinciale Staten bleek er brede steun te zijn voor een betere bescherming van het ongeschonden kustlandschap en voor een concentratie van bebouwing voor de badplaatsen.

180 graden gedraaid

Hoogst verbaasd én ontstemd waren wij echter toen u op 30 mei jl. amendement (A 613) aannam, met betrekking tot de strandhuisjes voor het Natura 2000 gebied Solleveld en Kapittelduinen. De locatie van deze huisjes is namelijk in strijd met de zonering uit de VRM. Eerder heeft de provincie Zuid-Holland dit zelf overtuigend betoogd in een bezwaar tegen vergunningen voor strandhuisjes op deze locatie. Op basis waarvan u nu een draai van 180 graden lijkt te maken is voor ons onbegrijpelijk, want de argumentatie waarom dit geen juiste locatie is voor strandbebouwing staat nog altijd volledig overeind. In de bijlage is deze argumentatie nogmaals op een rij gezet. De uitspraak van de Raad van State die de huidige, tijdelijke, vergunningen voor strandhuisjes op deze locatie onherroepelijk heeft gemaakt, heeft betrekking op een situatie van vóór het opnemen van de zonering in het provinciale beleid en dus ook voordat het kustpact gesloten werd. Overigens heeft de bebouwing een einddatum, juist om voortschrijdend inzicht mogelijk te maken. Daarom kan de bebouwing, in het kader van het kustpact, ook niet als bestaand (pijplijn) aangemerkt worden.

Kustpactpartners niet betrokken en vooruitlopen op maatschappelijke dialoog

Het nationale kustpact heeft naast een inhoudelijke doel (het beschermen en versterken van de kwaliteiten van de kust) ook een procesmatig doel. Namelijk het gesprek tussen belanghebbenden faciliteren om daarmee ook nieuwe plannen en ontwikkelingen in een vroeg stadium met andere belanghebbenden te kunnen delen. Daarmee voorkomen moeten worden dat partijen in juridische procedures verwickeld raken. Met het aannemen van uw amendement heeft u echter een werkwijze gehanteerd die hier haaks op staat. Op geen enkele wijze zijn kustpactpartners geraadpleegd en u heeft eenzijdig besloten om ruimte te creëren om in een specifiek geval af te kunnen wijken van de zonering die voortvloeit uit het kustpact. Juist deze manier van werken had dus na het afsluiten van het kustpact tot het verleden moeten behoren. Bovendien bent u als provincie onlangs een maatschappelijke dialoog gestart over de kust. De resultaten van de raadpleging van een panel en een enquête onder inwoners van Zuid-Holland zijn kort na het aannemen van uw amendement gepubliceerd en laten zien dat de respondenten van deze onderzoeken juist rust, natuur en ruimte in de kustzone waarderen en eerder minder dan meer bebouwing willen. Ook vindt op 20 juni een kustdag plaats waarbij u met organisaties en inwoners van Zuid-Holland in gesprek gaat over de kust. Wij begrijpen niet waarom u het betreffende amendement heeft aangenomen vooruitlopend op de door uw geïnitieerde onderzoeken en de dialoog op 20 juni. Het zou juist voor de hand liggen om de resultaten van de onderzoeken en de dialoog te betrekken wanneer afwegingen over nieuwe ontwikkelingen aan de kust gemaakt moeten worden. Zeker nu uit de onderzoeksresultaten al is gebleken dat Zuid-Hollanders liever minder dan meer bebouwing aan de kust zien is uw besluit om meer ruimte te bieden voor strandbebouwing ter hoogte van de Zandmotor onbegrijpelijk.

Strandhuisjes Kijkduin: hoe nu verder?

Met uw amendement heeft u de deur open gezet voor nieuwe vergunningen voor de strandhuisjes bij Kijkduin, mits hier vanuit de Wet natuurbescherming en met betrekking tot waterveiligheid geen belemmeringen voor zijn. Hiermee loopt u vooruit

op de resultaten van de evaluatie van deze pilot die door de gemeente Den Haag zal worden opgesteld. Wij hechten er veel waarde aan dat dit een degelijke evaluatie wordt, die niet alleen toeziet op economische effecten, maar ook andere effecten meeneemt, zoals natuur (breder dan alleen Natura 2000, bijvoorbeeld ook de beleidsdoelen van zandmotor), landschap, belevingswaarde en ruimtelijke kwaliteit. Wij verzoeken u dan ook om net als ondertekenende partijen, bij de gemeente Den Haag aan te dringen op een degelijke evaluatie. Ook verzoeken we u om ons als kustpactpartners zorgvuldig te betrekken bij de besluitvorming. Het is van groot belang dat de door u ingestelde zonering volstrekte duidelijkheid verschaft aan alle partijen en een harde grens blijft aangeven tussen wel en geen strandbebouwing. We gaan er dan ook vanuit dat het aangenomen amendement geen ruimte zal bieden voor meer strandbebouwing te Kijkduin, dan volgens de huidige zonering in de VRM is toegestaan.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A.C.K. van der Meulen', with a long horizontal flourish extending to the right.

Drs. A.C.K. van der Meulen
Manager

Bijlage

Nadere onderbouwing locatie ten zuiden van Kijkduin ongeschikt voor strandbebouwing

Beleving strandbezoekers

De strandhuisjes zijn geplaatst op een strand, dat voorheen door inwoners van Zuid-Holland gratis kon worden gebruikt, om er tot rust te komen en te genieten van het open en relatief onbebouwde kustlandschap. De gemeente heeft delen van dit strand nu verpacht aan ondernemers. Als een gewone inwoner van Zuid-Holland nu op zo'n verpacht stukje strand zijn handdoek neer wil leggen, moet daar honderden euro's voor worden neergeteld. Het desbetreffende strand is niet meer geschikt om tot rust te komen en te genieten van het open en relatief onbebouwde kustlandschap, want de recreant is nu gedwongen om tegen een lange muur van strandhuisjes aan te kijken.

Degelijk provinciaal beleid

Als gevolg van decentralisatie en veranderende regelgeving met betrekking tot stranden ontbrak het voorafgaand aan de actualisatie van de VRM in 2016 (vaststelling GS september 2016 en PS, in grote meerderheid op 14 december 2016) aan regie op de ruimtelijke ordening op het strand in Zuid-Holland. Ditzelfde gold voor de andere kustprovincies. Door dit gebrek aan regie kregen grootschalige plannen van gemeenten en projectontwikkelaars steeds meer ruimte en dreigden de Nederlandse stranden volledig te worden volgebouwd. In reactie daarop ontstond een flinke maatschappelijke discussie. Dit is ook de aanleiding geweest voor Provinciale Staten om GS te vragen om de VRM te actualiseren. Vervolgens is de geactualiseerde VRM is door Provinciale Staten vastgesteld. Daarbij is een duidelijke zonering vastgesteld, waarbij grote delen van het strand voor Natura 2000 duingebieden is aangewezen als onderdeel van Natuur Netwerk Nederland en ruimtelijke beschermingscategorie 1. Dit is degelijk provinciaal beleid.

Terechte beschermde status strand voor Solleveld & Kapittelduinen

In de het nationale kustpact is opgenomen dat provincies een zonering opstellen waarmee wordt vastgesteld waar bebouwing in het kustgebied niet en waar dit onder voorwaarden is toegestaan. In Zuid-Holland is hier invulling aan gegeven door in de VRM en de bijbehorende verordening de stranden voor Natura 2000 duingebieden aan te wijzen als onderdeel van Natuur Netwerk Nederland en ruimtelijke beschermingscategorie 1 te geven. Dat ook het strand ten zuiden van Kijkduin voor het Natura 2000 gebied Solleveld & Kapittelduinen is beschermd als NNN en ruimtelijke beschermingscategorie 1, is volledig in lijn met dat beleid. Temeer omdat een grote hoeveelheid publiek geld is geïnvesteerd in de Zandmotor. Beleidsdoel 1 van de Zandmotor is het stimuleren van natuurlijke duinaangroei in het kustgebied van Hoek van Holland tot Scheveningen voor veiligheid, natuur en recreatie. De strandhuisjes belemmeren de natuurlijke duinaangroei, doordat ze de vorming van embryonale duinen op het strand tegengaan (zie toelichting verderop in deze bijlage). De omgevingsdienst heeft bij het afgeven van de vergunning ingevolge de Natuurbeschermingswet niet getoetst op het feit dat in de Natuurbeschermingswetvergunning voor de Zandmotor wordt uitgegaan van het ontstaan van embryonale duinen op het strand. Bij het opnieuw vergunnen van de strandhuisjes zou dit alsnog getoetst moeten worden.

Keuzes van de gemeente en de ondernemers

De gemeente Den Haag en de ondernemers waren in 2015 volledig op de hoogte van de grote maatschappelijke weerstand tegen strandbebouwing. Desondanks hebben de ondernemers er toch voor gekozen om tijdelijke vergunningen aan te vragen en investeringen te doen en heeft de gemeente ervoor gekozen de vergunningen te verlenen in het kader van een pilot. De gemeente Den Haag had er, gelet op de grote maatschappelijke weerstand en op het aangescherpte provinciale beleid waarbinnen geen strandhuisjes op deze locatie meer pasten, ook voor kunnen kiezen om niet in hoger beroep te gaan tegen de door de rechtbank vernietigde vergunningen en zich op basis van voortschrijdend inzicht te schikken naar het

provinciale beleid en de publieke opinie. De gemeente Den Haag koos er begin 2017 echter voor, om het door GS, na vaststelling van de geactualiseerde VRM, voorgestelde bestuurlijk overleg over de ontstane situatie niet aan te gaan en nieuwe vergunningen te verlenen voor de strandhuisjes, zonder GS daarover te informeren.

Risico's op verstoring natuurlijke dynamiek zandmotor

Op een natuurlijk strand aan een aangroekust ontstaan embryonale duinen. De kust ten zuiden van Kijkduin is van nature een afslagkust, maar doordat de zandmotor er ligt en als gevolg het onderhoud van de kust met kleinere zandsuppleties is het nu een aangroekust. Embryonale duinen ontstaan, meestal op een vloedmerk (hoogwaterlijn, waar de zee organisch materiaal heeft achtergelaten), doordat er biestarwegras gaat groeien, waardoor het zand zich gaat ophopen. Het biestarwegras groeit mee met de zandhoop, waardoor het gras zand kan blijven invangen. Daardoor groeit het jonge duintje verder. Als het duintje hoog genoeg is, houdt het zoet water vast en kan er ook helm gaan groeien. Dit gaat door met invangen van zand en groeit mee met het duintje, waardoor het duintje nog hoger kan worden. Wanneer er steeds nieuw zand wordt aangevoerd, groeit het embryonale duin uit tot een wit stuivend duin. Op het strand voor het witte duin, kunnen dan weer nieuwe embryonale duinen ontstaan, die bij voortdurende zandaanvoer ook witte duinen kunnen worden. Witte duinen die door kustaangroei verder van de zee komen te liggen, kunnen zich ontwikkelen tot grijze duinen, met bloemrijk duingrasland.

Op een strand met strandbebouwing wordt voortdurend intensief gerommeld. Er wordt aan het begin van het seizoen een zandbanket neergelegd, waarop strandhuisjes en strandpaviljoens geplaatst worden. Stranden worden intensief betreden en machinaal schoongemaakt, waarbij de vloedmerken en beginnende embryonale duinvegetaties worden opgeruimd. Dit intensieve gerommel zorgt ervoor dat embryonale duinen niet kunnen ontstaan op intensief gebruikte recreatiestranden.

In de Natuurbeschermingswetvergunning voor de strandhuisjes is met dit aspect geen rekening gehouden, terwijl in de Natuurbeschermingswetvergunning voor de aanleg van de Zandmotor wel rekening is gehouden met de toename van het duinareaal, doordat de Zandmotor zou moeten leiden tot het ontstaan van embryonale duinen op het strand. Dit is een aspect dat nadrukkelijk meegewogen zou moeten worden bij de evaluatie van de pilot en bij de besluiten op vergunningaanvragen na de pilot.

Embryonale duinen zijn de witte duinen van de toekomst en witte duinen zijn de grijze duinen van de toekomst. Als er op hele stukken strand voor een duingebied geen embryonale duinen kunnen ontstaan, is het duinecosysteem niet compleet en kan de natuurlijke successie van de verschillende duintypen niet plaatsvinden. Daarom zijn de natuurorganisaties tegenstander van intensieve strandbebouwing voor Natura 2000 gebieden.